

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 6.

Sreda, 21. januarja 1931.

Leto VI.

Opravičen protest angleških intelektualcev.

Proti sistemu fašističnih agentov-provokaterjev.

V Italiji — v Rimu — se vrše oziroma se bodo vršili procesi proti večjemu številu inteligence, odvetnikom, profesorjem, častnikom, ki so bili ovadjeni, ker da so vršili protifašistično propagando. Proces se vrše pred izrednim sodiščem in tajno, tako, da je javna kontrola popolnoma izključena.

Angleški intelektualci so se zavzeli za 24 italijanskih intelektualcev, ki pridejo pred izredno sodišče v Rimu in so izdali spomenico na ves civilizirani svet, v kateri podarjajo, da je vse intelektualce obtožil fašistični agent-provokater Del Re, ki je pred meseci stopil v stik s protifašisti in jih nagovarjal, naj začno odločno teroristično akcijo. Del Re je bil v Bruslju, kjer je skušal zavesti bivšega ministra Sforza. Del Re je sam izdelal bombe in jih podtaknil intelektualcem. Naslednje dni pa so bili intelektualci aretirani. Tudi Sforzi je priporočal, naj se na dan fašistične obletnice organizirajo bombni atentati. V Laganu je trdil Del Re, da je ušel fašistom, ker so ga hoteli ubiti, in prosil za denarno pomoč.

Dr. Umberto de Ceva je izvršil samomor v ječi, ker so hoteli z mučenjem izsiliti iz njega priznanje.

Protestu se bodo pridružili tudi intelektualci drugih držav.

V italijanskih ječah in na raznih otokih se nahaja več tisoč delavcev, Slovencev, Hrvatov in Nemcev. Kdo dviga protest za te žrtve fašističnega provokaterstva?

Naj ta protest proti provokaterstvu, ki zavaja celo inteligenco, odjekne v mednarodnem svetu, ki je dolžan, da nastopi že iz zgolj čuta človečnosti proti italijanskim fašističnim grozotam.

Balugdžić v Beogradu

Nemški listi o berlinskem poslaniku Balugdžiću.

Iz Budimpešte poročajo v »Vossische Zeitung«, da je berlinski jugoslovanski poslanik Balugdžić odpotoval v Beograd. List se sklicuje na članek v »Pravdi«, ki naglašja, da je mir v Evropi zagotovljen le, če se doseže francosko-nemški sporazum. Navedeni list se boji, da prevzame Balugdžić v Beogradu kako politično upravno mesto, kar bi bila velika izguba za Nemčijo, ker je bil poslanik Balugdžić vedno iskren zagovornik nemško-jugoslovanskega sporazuma.

Mussolini obišče — papeža.

Vatikan gotovo ne bo odrekel ske-
sanemu fašizmu svoje moralne po-
moči.

Zadnja papeževa okrožnica je razburila fašiste. V svrhu pomirjenja javnosti in medsebojnega objašnjenja bo Mussolini v kratkem imel polit. konferenco s papežem.

Proti monarhiji v Španiji.

Veliko pozornost je po vsej Španiji vzbudil manifest, ki so ga podpisali odlični španski učenjaki in profesorji, v katerem se zahteva odprava monarhije in uvedba republike.

Akcija za skrajšanje delovnega časa.

Milijoni nezaposlenih se množe. — Proti temu je mogoč samo en učin-
kujoč pomoček: Boljša razdelitev dela! Skrajšanje delovnega časa kot
zasilna odredba! Dokazuje praksa!

(I. G. B.) Število nezaposlenih v Nemčiji je prekorajlo štiri milijone. Pomanjkanje in beda objemata vedno širše kroge. Bolj in bolj glasen je klic, da naj se delo, ki je, bolje razdeli. Vrhovne organizacije podjetnikov so to stališče sicer kategorično odklonile, vendar se je velik nemški podjetnik, hamburška tovarna olja Brinckmann in Mergel, odločil, da delovni čas dejansko skrajša in s tem delo, kolikor ga je, bolje razdeli.

Bivši nemški minister dela Rud. Wissel poroča o tem naslednje:

Od početka oktobra je ta firma po dogovoru s svojim obratnim svetom redni dnevni delovni čas znižala od 8 ur na 6 ur in s tem omogočila novo namestitev 350 nezaposlenih delavcev. Po poročilu firme same so se izkušnje obnesle jako dobro. Firma mora sicer beležiti v knjigah večji izdatek za vsa socialna bremena v breme obrata, ki pa vendar ne znaša niti en odstotek izplačanih mezd. Ta obremenitev je znatno manjša, kakor prispevki, ki jih morajo obrati plačevati že sedaj; prihajati ne more niti v poštev, če pomislimo, da bosta država in občina za vzdrževanje nezaposlenih morali v svrhu kritja teh izdatkov, mnogo znatneje obremeniti obrate. Firma ne vidi v tem nikakršnega razloga, če ne moremo vsem nezaposlenim nuditi dela, da ne bi pomagali s skrajšanim delom vsaj velikemu delu nezaposlenih. Če bi lahko dva milijona ljudi ali celo več iztrgali nezaposlenosti, bi bil to tako ogromen uspeh, da se že izplača, vzeti na rame zaradi tega nekaj početnih težkoč. Poročilo firme po-

udarja dejstvo, da so se svobodne strokovne organizacije izrekle za ta princip ter obžaluje, da so podjetniki in podjetniške zveze večinoma, namesto da bi ugodni položaj izrabile, skrajšanje delovnega časa predrzno odklanjale. S strani podjetnikov bi se ne bilo smelo samo čakati na uspeh poizkusa, storilo pa se je nasprotno: proti firmi se je pričel na marsikaterih mestih celo javen boj zaradi skrajšanja delovnega časa pri njej. Poslovodja neke podjetniške zveze se je pojavil kot glavni zagovornik podjetnikov, ki je vprico njih povedal svoje mnenje, češ, da je škoda, da se ljudi, ki širijo take ideje, ne spravi v varnostni zapor!

Če postane val nezaposlenosti tako silen, da objame s slepo silo tudi podjetnike in njih obrate, bomo vsaj vedeli, da so si podjetniki sami izkopali svoj grob!

Čas je še za razum. Wissel zaključuje svoj članek z besedami: »Prepričan sem, da se nahajamo pred izpremembo strukture našega gospodarstva, ter da nam more pomagati iz sedanje naše bede le trajno skrajšanje delovnega časa. Če to ni drugače mogoče kakor tako, da se nekoliko znižajo mezde, potem se mora zgoditi tudi to. Kako so vendar pred vojno strokovne organizacije pozdravljale vsakršno skrajšanje delovnega časa, tudi če se niso mezde izravnavale. Opravičeno namreč niso povsem zaupali bodočnosti. Toda nastopajoča možnost večje svobode delavstva je menda to, kar mnogo podjetnikov odvrča od tega, da bi se resno lotili edinega resnega poizkusa, ki nam more pomagati iz naše bede.«

Dve važni rudarski konferenci.

Proti priključitvi Bratovskih skladnic splošnemu zavarovanju.

V zadevi priključitve Bratovskih skladnic k splošnemu zavarovanju, kakor je to predvideno v novem načrtu tega zakona, je generalna direkcija za rude in šume v Beogradu sklicala dne 15. januarja splošno državno konferenco, na katero je povabila vse zastopnike rudarskih oblasti, rudarskih podjetij, zastopnike Bratovskih skladnic, vseh rudarskih zvez in zastopnike II. skupine rudarske zadruge.

Po otvoritvi konference po g. inž. Belančiču, načelniku oddeljenja gen. direkcije ministrstva za šume in rude, se je vsestransko obrazložil položaj, ki bi nastal za članstvo Bratovskih skladnic, če bi se ta spojitve izvršila. Razmotrivanja so dokazala, da bi bila taka spojitve, kakor jo predvideva sedanji načrt, zelo škodljiva za članstvo Bratovskih skladnic. Iz tega razloga se je konferenca soglasno izre-

la proti. Tozadevno je delavska delegacija posredovala pri ministru za rude in šume ter ministru za socialno politiko. Pri obeh ministrih je delegacija dobila izjave, da se bodo upravičene zahteve delavstva upoštevale.

Druge konferenca, katero je sklicala Delavska zbornica na iniciativo Zveze rudarjev Jugoslavije v Trbovljah dne 18. t. m., je razpravljala o težkem položaju, v katerem se nahajajo rudarji že skoro leto dni in kakor vsi izgledi kažejo, se bo ta položaj še poslabšal. Po izčrpnih debati, v katero so posegli tudi delegati iz posameznih rudnikov, se je soglasno sklenilo, da se ima poslati deputacija k g. banu, da mu obrazloži nevzdržen položaj, ki vlada v rudarski industriji Dravske banovine.

Istotako je bilo tudi poročilo delegacije iz Beograda odobreno.

Zmaga angleške delavske stranke.

V delavskem okraju izvoljen delavski kandidat.

Dne 16. t. m. se je vršila dopolnilna volitev v spodnjo zbornico v zahodnem Bristolu. Kandidat delavske stranke Sir Strafford Crips je dobil 19.261 glasov. Konservativni kandidat je dobil 7937, liberalni 4010 glasov. Tudi pri prejšnjih volitvah je zmagal kandidat delavske stranke.

Kapitalistična brutalnost.

Sadovi heimwehrske-kapitalističnega pobratimstva.

Alpinska montanska družba v Avstriji v Eisenerzu je razveljavila vse kolektivne pogodbe, ki so bile sklenjene med njo in strokovnimi organizacijami ter obenem odpovedala službo vsem delavcem. Odpusti delavcev se pa ne izvedejo, če delavci vsak zase sklenejo mezdno pogodbo ter si dajo znižati mezdno za 10 do 12 odstotkov.

Kdo spada v evropsko komisijo?

Sovjeti protestirajo.

Na seji komisije, ki se bavi z vprašanjem konsolidacije Evrope, so zahtevali Henderson (Anglija), Curtius (Nemčija) in Grandi (Italija), da se povabi na evropsko konferenco tudi Rusijo in Turčijo. Titulescu (Rumunija) in dr. Marinković sta izjavila, da je komisija organ Društva narodov ter da zaradi tega ne more vabiti na konferenco držav, ki niso članice Društva narodov. — Briand je izjavil, da bi moralo povabiti Rusije in Turčije na konferenco odobriti Društvo narodov.

Sovjeti proti razorožitveni konferenci.

Ruski poslanik na Dunaju, Jurinof, je oddal v avstrijskem zunanjem ministrstvu protestno pismo, v katerem sovjetska vlada protestira proti temu, da je bila razorožitvena konferenca sklicana ravno v Zenevo, kjer vlada sovetom sovražna atmosfera. Obenem protestira pismo proti dejstvu, da je bil predsednikom razorožitvene konference izvoljen državnik, ki je že od vsega začetka ideji razorožitve neprijazen. Po mnenju sovetov je razorožitvena konferenca čisto navadna komedija, ki jo je vprizorila Francija z željo, da bi si utrdila svoj vpliv. Podobna pisma je sovjetska vlada najbrže poslala tudi drugim državam. Sekundira ji Italija.

Francoski socialisti proti Steegovi vladi.

Strankin kongres odklanja vojaške kredite in odreka podporo vladi.

Francoski socialistični kongres v Parizu je sklenil resolucijo, s katero izreka zaupnico socialistični delegaciji v parlamentu. Socialistični interesi pa ne dovoljujejo taktike, ki bi s potezami in glasovanji nasprotovala tradicijam stranke. Resolucija odklanja vojaške kredite, čeprav gre za padec Steegove vlade in s tem za povratek desničarske vlade.

Sklep socialistične stranke utegne biti usoden za vlado, zlasti, ker trdijo meščanske stranke, da gre pri vojnih kreditih za mednarodni ugled Francije, kar znači, da se hoče država — oboroževati.

Nova antanta?

Zveza med Italijo, Nemčijo in Rusijo.

Ruski emigrantski listi vedo povedati, da obstoja med temi tremi državami posebna tajna pogodba za oboroževanje ruske mornarice. Načrte za ruske podmornice so izdelali v Nemčiji, Italija izdeluje posamezne dele in jih prevaža v Nikolajevsk ob Črnem morju, kjer jih sestavljajo.

Henderson svari Evropo.

Kdor misli, da bo rešil sam sebe, med tem ko bodo drugi propadli, je v zmoti.

Na seji odbora evropske komisije o gospodarskih vprašanjih je Henderson odločno posvaril evropske države, da opuste pot protekcionizma.

Povedati je hotel s tem, da se morajo evropske države postaviti na stališče splošnih evropskih interesov, ne se pa zatekati v svojem ožjem interesu v okrilje posameznih držav.

„Sadovi“ braziljske revolucije.

Revolucija reakcije.

(I. G. B.) Če nastopi po revoluciji baje »demokratska vlada«, ki zagotavlja narodu svojo najboljšo voljo, bi smeli pričakovati, da to svojo obljubo tudi pošteno izpolni. Položaj v Braziliji kakor tudi protesti, ki se zaradi tega oglašajo, pa menda dokazujejo nasprotno. V resnici je tudi tam nezaposlenost precej velika. Nekatere organizacije izkazujejo med svojimi člani do 35% nezaposlenih; v Rio de Janeiru je 50.000, v San Paulu 70.000 nezaposlenih delavcev (samo v industriji). Vlada, ki bi ravno z ozirom na ta položaj utegnila dokazati, da se zaveza svoje dolžnosti, ne stori ničesar. Rdeči križ je moral organizirati pomožno akcijo in deliti živila, da reši nezaposlene pred smrtjo za gladom. Taka je »takojšnja pomožna akcija«, ki jo je nova vlada obljubila.

Razne centrale strokovnih organizacij so med tem jasno označile svoje zahteve. Zahtevajo spoštovanje svobode strokovnih organizacij, priznanje pravice stavke, izvedbo osemurnega delovnika, reformo sodišč, takojšnje odredbe za odpravo najhujše bede med delavci, agrarno reformo, omejitve vseljevanja, zvišanje mezd in boljše varstvo za sramotno izkoriščeno kmetijsko delavstvo. Značilno je, da je potreba »demokratsko in napredno« vlado posebej pozivati, da ostane dalje član mednarodnega urada dela. Ali ima nova braziljska vlada res namen, izstopiti iz mednarodnega urada dela? Tak korak bi napravil jako slab utisk z ozirom na lepe izjave, ki jih je dala vlada šele pred nekaj tedni. Če se Brazilija prišteva — kar sama tako rada trdi — k naprednim državam, potem mora predvsem delavstvu priznati one temeljne državljanske pravice, ki so predpogoj vsakemu napredku in vsakemu socialnemu razvoju.

Če Brazilija tega ne stori, potem je opravičeno mnenje, da »revolucija« v Braziliji — kar najbrž velja za večino »revolucij« v srednji in južni Ameriki — ne pomeni mnogo več, kakor da je bila zaradi gospodarske krize in splošne nezadovoljnosti vlada, ki je na račun delavstva gotove družabne razrede pretežirala, zamenjana z drugo vlado, ki je sedla na svoj »revolucionarni« lorberjev venec ter je, kazoč na svoje »reakcionarne pridobitve«, pa le še bolj reakcionarna kakor je bila prejšnja vlada.

Strankin zbor nemške socialno-demokratske stranke se bo vršil 31. maja t. l. v Leipzigu.

Dežela suženjstva.

Skandal s suženjstvom v Liberiji.

Na razne pritožbe je Društvo narodov končno poslalo v zapadnoafriško zamorsko republiko Liberijo, ki se nahaja pod pokroviteljstvom Združenih držav ameriških in je od njih tudi finančno odvisna, posebno komisijo, da preišče, koliko je resnice na trditvah, da v tej državi še bujno cvete zamorsko suženjstvo. Komisija je sedaj predložila Društvu narodov več sto strani obsegajoče poročilo, ki navaja strahovita dejstva trpljenja enega celega naroda, obenem je pa to poročila obsodba sodobne civilizacije in mednarodne kapitalistične politike. Liberija je po obsegu nekoliko večja od današnje Ogrske, a ima samo poldrug milijon prebivalcev-črncev, med katerimi je samo 160 belcev. Glavno mesto Monrovia s 10.000 prebivalci so pred sto leti ustanovili ameriški črnici, ki so se vrnili v Afriko, s pomočjo Amerike, ki jim je dala za to denar, da si na ta način zagotovi bogato kolonijo. Tudi volitve vsakokratne liberijske vlade se vrše v interesu ameriškega kapitala. Največ vpliva ima v Liberiji ameriška družba za predelavo gumij »Firestone«, ker je glavni izvozni produkt Liberije gumi, ki se pridobiva v obliki smole gotove vrste palmovih dreves. Da je produkcija čim cenejša, se poslužujejo lastniki gumijevih plantaž dela sužnjev. Velika večina liberijskega prebivalstva so sužnji, ki morajo prenašati nepopisno gorje. Organizirane so cele roparske tolpe, ki gredo v notranjost dežele na lov za črnici in polove vse, ki so količkaj zmožni opravljati kako delo. Ne zmenijo se nič

za družinske vezi in na suženjskem sejmu, ki se vrši javno, pred očmi oblasti, neusmiljeno ločijo moža od žene, otroke od staršev in jih prodajo tistemu, ki zanje več ponudi. Odraslega moža se lahko kupi za 3 funte (1000 dinarjev), žene so pa nekoliko dražje, lepote, ki se uporabljajo v posebne svrhe, pa dosežejo včasih ceno do 28.000 dinarjev. Pri delu jih priganjajo pazniki z bičem v roki in za najmanjši prestopok se neusmiljeno mučeni. Dasi obstoja tudi v Liberiji šolski zakon, obiskuje šole komaj par sto otrok, ker posestniki plantaž ne pustijo, da bi se črnici ali mešani otroci izobrazili. Že v nežni mladosti jih tepejo pri delu. Vse to se godi z vednostjo ameriškega kapitala, da celo z vednostjo raznih diplomatov in pred očmi liberijske vlade, katere člani so sami ameriški zamorci. Tudi predsednik King je zamorec in bi svet nikdar ne pričakoval, da bi mogel kaj takega trpeti nad lastnim plemenom. Ali, dolar omogoči vse, in najbrž bi se še danes za to nihče ne zmenil, če bi ne bilo trgovske konkurence. Tudi angleške družbe producirajo namreč v svojih kolonijah obilo gumij, ker pa nimajo zastoj delovnih moči kakor Američani v Liberiji, ne morejo konkurirati z ameriški gumijastimi izdelki. Zato zdaj nastopajo proti suženjstvu v Liberiji in apelirajo na človečanstvo. Če bi pa sami bili v tako ugodnem položaju, bi pa najbrž ne bili nič boljši. Rezultat odkritij je ta, da je liberijska vlada morala odstopiti.

Doma in po svetu.

Politika izseljevanja je bila po našem mnenju že izpočetka zgrešena, ker je ob resno organiziranem gospodarstvu doma dovolj zemlje in dovolj prilike za industrijo in trg. Danes, ko nastaja gospodarska kriza v Nemčiji, Belgiji in Franciji, kamor se je večinoma selilo naše delavstvo, se tam pričenjajo braniti tujcev in sklepajo o omejitvi vseljevanja. V Nemčiji je baje že danes pet do šeststo slovenskih rudarjev brez dela. Gospodarska kriza se pa ne da presekati ali ustaviti, marveč traja mesece in tudi po več let. Kako težak nastane položaj za nezaposlene delavce v takem primeru? Predvsem bi bila naloga naše gospodarske politike, da odpre vse vire dela in produkcije, ker, kakor vse kaže, se bodo morali naši delavci v inozemstvu zopet vračati domov in tu iskati dela in kruha.

Zakon o zdravnikih je kralj podpisal. Posebnost novega zakona je, da morajo zdravniki biti zavarovani za slučaje nesreče, bolezni, onemoglosti, starosti in smrti. Po banovinah se ustanove zdravniške zbornice, ki imajo svojo zvezo v Beogradu. Zavarovanje zdravnikov se mora izvesti v enem letu. — Prav je, da se zavarovanje zdravnikov izvede; bolj nujno je zavarovanje za delavce, nameščenice itd., ki so še mnogo bolj izpostavljeni bedi v vseh različnih slučajih življenja.

Jugoslavija dobila posojilo? Bančni zavod Kulm, Löw & Comp. v New Yorku je v zvezi z nekaterimi pariškimi bankirji podpisal Jugoslaviji posojilo v znesku 35 milijonov dolarjev (blizu dve milijardi dinarjev). Ameriški državni departement je posojilo dovolil potem, ko je dobil zagotovilo, da se bo ta denar

200.000 predilničarjev izortih.

Izpor v angleški tekstilni industriji.

V soboto, dne 17. t. m., je bilo v pavolni industriji v okrožju Lachashire izprtih 200.000 predilničarjev. 700.000 statev je obstalo. Izpor, ki je onemogočil poravnava zaradi nepopustljivosti podjetnikov, utegne zadeti do 500.000 delavcev.

vporabil samo v produktivne svrhe. Uradno o tem posojilu doslej ni nič znano.

Ravnatelj Narodne banke v Beogradu je postal Milan Protić. Star je šele 33 let.

Kako postane milijonar? V Čačku so aretirali večkratnega milijonarja in predsednika čačke hranilnice Nikola Nikolića radi poneverbe. Pri reviziji blagajne se je izkazalo, da manjka za šest milijonov dinarjev vrednostnih papirjev, ki jih je Nikolić za svoj račun zastavil raznim bankam.

Naši izseljenci v raznih državah Južne Amerike svare svoje rojake pred priseljevanjem v Južno Ameriko, ker tudi v tem delu sveta brezposelnost stalno narašča in je na tisoče priseljencev, ki bi se radi vrnili v domovino, pa se ne morejo, ker so brez sredstev. Konzulati jim ne morejo pomagati, ker nimajo kreditov za podpore.

Žična železnica Kotor—Cetinje. Spomladi prično graditi žično železnico iz Kotora na Cetinje preko Lovčena. Železnica ima namen poživiti življenje v mrtvem Cetinju.

Zasedanje sveta Društva narodov. V ponedeljek, dne 19. t. m. je bilo otvorjeno 62. zasedanje sveta Društva narodov. Razpravlja o razorožitveni konferenci, o nemških manjšinah na Poljskem in drugih stvareh. Sejam bo predsedoval Henderson.

Srednjeevropska agrarna konferenca, ki bi se bila imela vršiti na Dunaju dne 19. t. m., je odgoda na mesec februar.

Žitni monopol v Bolgariji. V sobranju je bil sprejet zakon o ustanovitvi centralne direkcije za žitni izvoz, ki bo edina smela izvažati žito in mlevske produkte.

Iz Rumunije prihajajo vznemirljiva poročila. Ne samo da vlada v političnem pogledu ne more beležiti nobenega uspeha, se tudi gospodarska kriza vedno huje občuti in socialna beda se polasča vedno širših slojev prebivalstva.

Živahna komunistična propaganda se opaža zadnje čase v Albaniji. Vsako noč se pojavljajo na ulicah Tirane in Korice lepaki in letaki komunistične vsebine. V zvezi s tem so oblasti aretirale več profesorjev in dijakov tehniške šole v Tirani.

Svatopluk Čech:

Zastavljeni značaj.

Zaslišalo se je rahlo trkanje na vrata. Alfred je skočil po konci. Ali naj odpre? Najbrž se je kdo zmotil v vratih. Znanec gotovo ni, saj vsak dobro ve, da si pri njem ne more nič izposoditi. Odprl je v božjem imenu!

Previdno je odprl vrata. V sobo je pogledala glava, na kateri je bilo z oglatimi potezami napisano, kar so brbljala usta: »Staro obleko, staro perilo — gospodič? Aron dobro plača. Bog ve, da dobro.«

Na Alfredovih ustnicah se je pojavil grenak nasmeh. »Nič nimam!« je zavrnil žida.

Toda ta se ni dal kar tako odpraviti. Zamuznil se je v sobo in zanosljal: »Nu, morda bomo pa le kaj napravili. Stare čevlje, stare knjige — Aron vse kupi, vse od kraja!«

»Prepričaj se torej sam,« je Alfred rekel trpkro. »Tu je omara za obleko, tam polica za knjige, tam

»Bog ve, nič prav nič!« se je čudil žid. »Kakor pometeno. Škoda, mladi gospod, škoda! Aron dobro plača.« Pri teh besedah je izvlekel iz umazanega kaftana povljano usnjeno možnjo in zarožljaj z njo. Za-

čul se je jasen, poln zvenket, zapeljivi glas kovine, bolj zapeljiv kakor pesem sirene.

Pri tem zvoku se je Alfred stresel. Oči so mu poželjivo obtičale na umazani možnji.

Obraz Žida je kakor blisk izpreletel izraz zadoščenja in zaničevanja. Gladeč z roko dvignjeno možnjo je brbljal dalje: »Aron dobro plača, mladi gospod! Aron kupi vse, prav vse!«

»Saj vendar vidiš, da nimam nič!« je zavpil Alfred jezno.

»Nu, gospod se ne sme takoj razjeziti! Gospod ima pa vendarle nekaj, za kar bi Aron dal veliko, veliko cekinov —«

»Ne brij norcev, Žid! Sicer zletiš po tehle stopnicah naravnost v Abrahamovo naročje.«

»Aron ve, kaj govori« je rekel žid z zoperno priljubljenostjo. »Gospod ima redko dragocenost, za katero Aron plača, kolikor gospod zahteva.« Pri teh besedah je segel Žid s skrivljenimi prsti v možnjo.

Alfred je sledil tej kretnji z iskrenim se očesom in bruhnil iz sebe. »No daj, povej, kaj imam, za kar še sam ne vem! Kaj bi ti lahko prodal?«

Žid je stopil za korak bližje, se nagnil k njegovemu ušesu in mu zašepetal: »Značaj.«

Alfred je z grozo buljil vanj: »Značaj? Tebi se blede!«

Žid se je zopet umaknil, se vzravnal in dejal z nizkim glasom: »Gospod se čudi. Nu, Aron kupi vse: po-nošeno obleko, deklško krepost, stare dežnike, čast, kite, iskro genija, zajčje kože — Aron kupi ves svet. Zakaj bi torej ne kupil značaja? Značaj je v našem času zelo redka stvar. Veliko ljudi je brez značaja...«

Alfred ga je z grozo pogledal. Skozi okno so se ravno spuščali zadnji žarki zahajajočega solca in dajali židu nekakšen pošastni izraz. Možnja v njegovi roki je zažarela, razmršeni lasje in brada so se izpremenili v zlate nitke, zlato se je bleščalo v gubah njegovega kaftana in v oglatih potezah njegovega obličja, njegove velike oči pa so se zasvetile kakor dva cekina. Zdelo se mu je, da vidi pred seboj demona zlata z usločenim vratom in s poželjivo skrivljenimi prsti, ki se pripravljajo, da se bo vrgel na plašno žrtev, da ji izpije gorko kri in uduši v njej zadnjo iskrico božanstva.

Alfred si je zakril obraz z rokami.

Ko je zopet pogledal, je videl Žida zopet v prejšnji podobi brez pošastnega nimba — solnce je bilo medtem že zašlo.

»Nu ali mi proda gospodič značaj? Aron dobro plača. Je po njih silno povpraševanje, ker so volitve pred durmi... Nu, proda gospod? Aron plača velikansko vsoto.«

Pri teh besedah je vzel Žid cekin iz možnje in ga držal med prsti kvišku. Alfred je nekaj časa poželjivo gledal zlato ploščico, nato pa je naglo obrnil glavo in izpregovoril krhko in odločno: »Ne prodam!«

Žid je potresal z glavo: »Aj, aj, ne proda. Bog ve, lep značaj! Dam dvakrat toliko! Še vedno ne? Trikrat toliko — pristen značaj! Nu, nič? Napravim gospoda za milijonarja — bo stanoval v palačah, pil najzlahtnejša vina, poljubljaj najslajša usta...«

Alfred je za hip pogledal kvišku, kakor bi tam plavala bajna prikazen, potem je šel z dlanmi preko oči in ponovil z vzdihom: »Ne prodam.«

»Nu, kakor gospod hoče. Naj si torej obdrži svoj značaj z revščino vred, Aron pa obdrži svoj denar. Se priporočam!« Vrgel je cekin nazaj med druge, da so jasno zažvenketali, vtaknil možnjo počasi v kaftan in se pripravljaj, da bi odšel. Vendar se je pri vratih obrnil.

(Konec prihodnjic.)

Napredna Budimpešta. V Budimpešti je prepovedano bančnim uradnikom in uradnicam, se poročiti. Če se kdo skriva poroči, je odpuščen. Dovoljuje se ženitev bogatim nameščencem; drugim zopet izjemoma, a če dobe preveč otrok, se jih odpušči. Moderno!

Volitev predsednika avstrijske republike bi se imela vršiti spomladi. Večinske stranke bi rade volitev odgodile do jeseni, ker se jim zdaj še ne zdi ugoden čas za to.

Nemški državni proračun izkazuje 1330 milijonov mark primanjkljaja. Kljub temu upa finančni minister dr. Dietrich na zboljšanje gospodarske krize v tekočem letu in v možnost, izenačiti proračun, ne da bi bilo potrebno zvišanje davkov.

Poklicni tečaji za brezposelne v Nemčiji. Da bi se brezposelni tekom dolgih mesecev, in celo let, svoje brezposelnosti popolnoma ne odvabili dela v svojih poklicih, bodo tekom zime priredili delovni uradi poklicne tečaje za brezposelne, zlasti za mladostne.

Tiskarji komunistične »Rote Fahne« stavkajo. Dne 16. januarja je obletnica umora Roze Luksemburgove in Karla Liebknechta in bi ob tej priliki imela komunistična »Rote Fahne« v Berlinu iziti v povečani izdaji. Nenadoma je pa 29 strojnih stavcev, ki bi imeli list staviti, stopilo v stavko. Naslednji dan je bila »Rote Fahne« radi tega zelo ogorčena in dolgi stavce, da so pod vplivom narodnih socializmov. Da bi si jih komunistična javnost zapomnila, je vse imenoma navedla.

Film, ki razburja svet. Film »Im Westen nichts Neues« še vedno razburja duhove: nemška in avstrijska vlada sta se udali diktatom nacional-fašistov in sta film prepovedali. V Rigi so pa te dni več nestrpnostev obsodili na občutne kazni, ker so skušali demonstrirati proti filmu. V Nemčiji organizirajo levičarske organizacije posebne vlake, ki vozijo občinstvo preko meje na Poljsko ali pa v Francijo k predstavam tega filma. Ravnotako so organizirali dunajski socialisti posebne vlake v slovaško glavno mesto Bratislavo, kjer se film predvaja in katerih se poslužuje na tisoče ljudi.

Pred redukcijo 10.000 železniških delavcev na Saksonskem. Druždanska železniška direkcija je bila prisiljena napovedati omejitev obratovanja železniških delavnic z uvedbo delaprostih dni. Delavci so pa na tako rešitev krize hoteli pristati samo pogojno, na kar pa direkcija ni pristala in je 10.000 železniškim delavcem odpovedala službo s 16. januarjem.

Tudi Francija se je začela boriti z brezposelnostjo. Brezposelnost se je začela pojavljati tudi v Franciji, zato je francoska vlada naročila svojim konzulom, naj inozemskim delavcem odsvetujejo priseljevanje na Francosko. Od leta 1918 se je priselilo v Francijo skoraj dva milijona inozemskih delavcev in je delovni trg danes prenasit.

Priseljevanje v Belgijo je belgijska vlada za vse inozemske delavce prepovedala, ker tudi v Belgiji brezposelnost vedno bolj narašča.

Bojna napoved konservativcev delavski vladi. Londonski časopisi so priobčili dve izjavi predsednika konservativne stranke lorda Baldwina, v katerih ta napoveduje za prihodnje parlamentarno zasedanje energičen boj konservativcev proti delavski vladi. Na tem zasedanju pride namreč v razpravo zakon o združevalni svobodi v strokovne organizacije. Svobodo združevanja v strokovne organizacije je namreč konservativna vlada leta 1927 odpravila, a delavska vlada jo hoče zopet vpostaviti.

Angleški liberalci so izročili Macdonaldu načrt volilne reforme. Macdonald je načrt izročil poslanski zbornici.

Radi rudarske stavke v Južnem Welsu je ogrožena pločevinska industrija v Zapadnem Welsu in bo prihodnje dni 27.000 delavcev odpuščenih.

Zinovjev v Evropi. Stalin je poveril Zinovjevu važno funkcijo v

Kralj Alfonz o svojih načrtih.

General Berenguer hoče volitve.

Kralj Alfonz je izjavil dopisniku madridskega »Morning Post«, da ima še velike naloge in da ne misli na to, da bi zapustil Španijo. — Kralj gre vendar na potovanje v južno Ameriko.

Predsednik vlade general Berenguer, na katerega pritiskajo zlasti reakcionarni generali, da izvede državni udar, je izjavil, da hoče na vsak način izvesti volitve. Berenguerjevo stališče je zaradi tega omajano, kar znači, da je vsa reakcija na Španskem za obnovo vojaške diktature. Berenguer je celo izjavil, da bo zatrl tako desni kakor republikanski eventualni puč. — To so posledice diktature!

tretji internacionali. V kratkem bo odpotoval v inozemstvo, kjer bo imel naloge nadzirati in pospešiti delovanje agentov tretje internacionale.

Ob desetletnici sovjetske Rusije je izvršni odbor republike proglasil amnestijo za politične zločine.

Kulturni davek v Rusiji. Sovjetska vlada je z začetkom tega leta uvedla poseben kulturni davek, ki ga plačujejo po svojih dohodkih vsi prebivalci v mestih. Dohodek iz tega davka se bo uporabljal samo v kulturne svrhe.

Atentat na vlak indskega podkralja. Na progi med Rangpurjem in Sampurjem so povzročili atentatorji iztirjenje osebnega vlaka. Atentat je bil namenjen vlaku, v katerem se je malo pred tem peljal mimo indski podkralj.

Nezaupljivost indijskih vojakov. V Lahoru je nek indijski vojak vdrl v hišo nekega Angleža in s sabljo težko ranil njegovo ženo in dvojno otrok. Pri aretaciji je izjavil, da se je mnogo Indijcev samo zato vpisalo v angleško vojsko, da bi na ta način lažje ubili kakega angleškega oficirja.

Hripa se pojavlja. V Španiji, Angliji in Nemčiji se je pojavila hripa lažjega značaja. Posamezni slučaj se pojavljajo že tudi pri nas. Vreme je ugodno za širjenje te bolezni.

Iskalci zlata. Na otoku Kuba se je po glavnem mestu Havana razširila vest, da so se v provinci Oriente našle zlate žile. Radi tega je čez noč zapustilo mesto več tisoč oseb in se podalo v gore iskat zlato.

Krvave demonstracije proti justifikaciji štirih Indijcev. Štirje Indijci, obdolženi, da so meseca maja 1930 pri nemirih v Šolopurju ubili več policistov, so bili v Pooni obsojeni na smrt in usmrčeni. Radi tega je prišlo 12. januarja v Bombayu do viharnih pouličnih demonstracij kongresistov in do krvavih spopadov s policijo. Avtomobil policijskega komisarja so bombardirali s kamenjem. Tri policiste je množica obkolila in jih prisilila, da so umorjenim izkazali počast. Policija se je morala posluževati strelnega orožja in je 26 oseb bilo ranjenih; 300 demonstrantov so aretirali. Po zadnjih nemirih v Bombayu mora vsaka policijska patrulja obstojati iz 40 mož. Za vzdrževanje reda je pripravljenih 5000 policistov in dva bataljona vojakov.

Austričov bančni škandal postaja vedno bolj senzacionalen. Ne samo ugledni vladni uradniki, tudi državni poslanci in celo ministri so prejeli od tega bančnega koncerna visoke podkupnine, da so podpisali njegove denarne transakcije, skrbeli za plasiranje njegaj klijetov na borzi in zatiskali oči, kadar je šlo za dajatve državi. Država je nastala pri tej banki posebnega višjega davčnega uradnika, ki naj bi nadziral poslovanje banke in skrbel, da davke pravilno plačuje. Ta uradnik, po imenu Augo, je pa poleg svoje uradniške plače prejemal še od banke posebno mesečno plačo in banka mu je poleg tega otvorila še poseben konto, s katerim je lahko razpolagal. Korupcija sega celo gori do bivšega ministrskega predsednika Tardieua, katerega tajnik je istotako prejemal visoke podkupnine od banke. Banč-

minar bo imel svojo drugo diskusijo ni ravnatelj se zagovarja s tem, da se tako prakticira pri vseh francoskih bankah.

Dunajski stadion je v svoji surovi izdelavi dogotovljen. Tribune nudijo prostora 65.000 gledalcem. Tribune obstoje iz betonskega ogrodja, pod katerim bodo razni prostori in šetališča.

Tudi avstrijski čevljarji se branijo Bat'e. Znani češki veleindustrialec čevljev bi rad tudi v Avstriji postavil svojo tovarno čevljev. Avstrijski čevljarji so šli v posebni deputaciji k trgovinskemu ministru Heindl s prošnjo, da ustanovitev tovarne Bat'a v Avstriji ne dovoli. Minister je obljubil, njih želje vpoštevati.

Epidemija gripe se je pojavila zadnje tedne na Dunaju, k sreči lažjega značaja, ki pa sedaj že pojnjava.

Takih konjarjev je malo. Neko dunajsko prevozniško podjetje je zaposlevalo 71 letnega konjskega hlapca Adelta, ki je zelo ljubil svoje konje. Zadnji čas pa je podjetje sklenilo konje prodati in mesto njih nabaviti tovarni avtomobil. Radi tega je postal stari hlapec ves obupan. Isti dan, ko je prodaja konj bila sklenjena, se je Adelt v hlevu obesil.

Tapete so jo zastrupile. Na Dunaju je po tritedenski bolezni umrla soproga profesorja dr. Roberta Fischera na očitnih znakih zastrupljenja. Na podlagi preiskave patološko-kemičnega laboratorija je bilo ugotovljeno, da so smrt povzročile nove tapete, s katerimi so bile pokrite stene njenega stanovanja in ki so bile poslikane z barvami, ki so vsebovale na 100 cm² 0.7 miligramov arzena. Podobni pojavi so se že večkrat opazovali. Zato je treba pri poslikavanju stanovanj paziti, kake barve se uporabljajo.

Političen umor. V Berlinu so našli ponoči na cesti ustreljenega šoferja Bürknerja. Služil je svojčas v državni obrambi, po odpustu je pa vstopil v komunistično stranko. Pred kratkim je pa vstopil k narodnosocialistični napadalni četni, obenem je bil pa tudi v službi policije kot konfident. Domneva se, da so ga ustrelili komunisti iz maščevanja za njegovo izdajstvo.

Berlin na tretjem mestu. Berlinški mestni statistični urad javlja, da je štel Berlin 1. januarja 1931 4 milijone 322.112 prebivalcev. Potemtakem stoji Berlin glede števila prebivalstva za New Yorkom in Londonom na tretjem mestu in daleč prekaša Pariz.

Za 300.000 mark draguljev je bilo v Berlinu ukradenih dvema draguljarjema iz Antwerpna.

Sibirski mrz. Iz cele Rusije poročajo o nenavadnem mrazu; v nekaterih krajih Sibirije dosega 60 stopinj pod ničlo. Veliko ruskih železnic je radi snežnih zametov moralo ustaviti obrat.

V poljski kaznilnici Koronov se je uprlo 400 političnih kaznjencev. Upor je bil zaduš.

Posnemajte! Za tiskovni sklad je nabral Stegnar Roko, Tržič, v veseli družbi Din 30.— Najlepša hvala!

Ljubljana.

Zrakoplovno letališče v Ljubljani. Ljubljanski župan je interveniral v Beogradu, da se priredi v Ljubljani zrakoplovno letališče. Podaljšana bo predvsem proga Beograd—Zagreb—Ljubljana. Pozneje se priključi Ljubljana mednarodni progi Dunaj—Benetke, dalje progi Berlin—Praga—Dunaj—Sušak—Split—Dubrovnik in krajem v državi. Polet iz Ljubljane v Skopje bo trajal sedem do osem ur.

Nesreča. Delavec Rahne Anton v kemični tovarni v Mostah pri Ljubljani je imel nesrečo. Zgrabil ga je stroj in mu zlomil levo nogo. Odpejljal so ga v bolnico.

Maribor.

Občni zbor turističnega društva »Priatelj Prirode«, podružnice Maribor, se vrši v nedeljo, dne 1. februarja 1931 v Delavskem domu, Frankopanova cesta 1 s sledečim dnev-

nim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo funkcionarjev. 3. Referat (dr. Tume o pomenu planinarstva). 4. Volitve. 5. Razno. — V ponedeljek, dne 26. januarja zadnji članski sestanek pred občnim zborom v društvenem lokalu, Frankopanova 1. Začetek ob pol 20. uri.

Zapostavljenje Maribora. Pred nekaj dnevi je priobčil »Jugoslovan« članek svojega mariborskega poročevalca, v katerem se ta bridko pritožuje nad kulturnim zapostavljenjem Maribora pred Ljubljano. Vse kulturno življenje se koncentrira v Ljubljani, kulturna društva imajo tam svoje centrale, knjižne družbe svoje sedeže, pisatelji in snovalci naše prosvete svoje delokroge, za Maribor se pa nihče ne zmeni, Ljubljana se niti ne zmeni in ne beleži, če Maribor z muko in lastno močjo kaj napravi, in še edini kulturni zavod, ki mu je ostal, gledališče, bi mu rada vzela. Prav nič ne vpoštevajo posebnih mariborskih razmer in mu le predbaciva narodnostno mlačnost. To je po mnenju pisca krivo, da Maribor ne kaže tistega navdušenja za nove razmere kakor Ljubljana. Zato bi bilo obdravski metropoli treba posvetiti več kulturne pozornosti, da ne bo stari švabski duh zopet začel dvigati glave. Po našem mnenju je to samo en del vzrokov. Pisec je pozabil povedati še B, potem ko je rekel A. Rodoljubja ni moči vcepiti samo z gledališkimi predstavami, slavnostnimi govorancami in izdajanjem patrijotičnih brošur. Pravijo, da gre ljubezen skozi želodec. To velja tudi za ljubezen do rodne grude. In ravno v tej smeri se je nad Mariborom obilo grešilo, če ga primerjamo z Ljubljano. Kdor je videl Ljubljano zadnjih leta 1918, jo danes skoraj ne bo več spoznal: tako se je razširila, razmahnila, nalepotičila in nasrkala pristnega ljubljanskega ponosa. Leto za letom gradi ponosne in razkošne palače, nastajajo nove, velikomestne ulice, stare ulice in ceste se velikopotezno tlakajo in asfaltirajo, širi in izpopolnjuje se cestno-železniško omrežje, izpopolnjuje se kanalizacija, izpopolnjujejo se razne sanitetne naprave, zasajajo se parki, razširi se kolodvor, v predmestjih rastejo iz tal nove kolonije. Ves kulturni, gospodarski in politični življenjski koncentriran v Ljubljani, kamor se stekajo denarni viri iz cele Slovenije, polovico vsega iz bivše mariborske oblasti. A Maribor, drugo največje mesto v Sloveniji, lahko za svojimi prispevki skozi prste gleda. Kaj so storili dosedaj za Maribor razne institucije, zavodi in uradi, ki so koncentrirani v Ljubljani? Edino Pokojninski zavod je zgradil tu neki arhitektonski nestvor in Okrožni urad za zavarovanje delavcev so po dolgem prepiru in mole-dovanju pripravili do tega, da je zgradil tu svojo hišo. Pa smo gotovi. Ko je postal Maribor za kratko dobo center oblasti, se je takoj začela čutiti v njem živahnejša delavnost; to čast so mu hitro spet vzeli, nadomestila mu pa niso dali nobenega. Svojčas je hotelo več inozemskih družb ustanoviti tu večja industrijska podjetja; njih prošnje so pa bile odbite, češ, da je Maribor preblizu meje. In tako imamo danes v Mariboru občutno brezposelnost, oni ki še delajo, skrajno mizerno zaslužijo, trgovina slabo prospera, gradbene delavnosti ni skoro nobene, mestni upravi primanjkuje sredstev za najpotrebnejše; mestne ulice nudijo brezupen pogled, prebivalstvo je nezadovoljno...

Mariborski hišni posestniki so imeli minulo nedeljo svoj občni zbor, na katerem je predaval g. Frelih o perečem problemu samopomoči hišnih posestnikov. Skoro istočasno pa se je vršil tudi občni zbor društva stanovanjskih najemnikov, na katerem se je sklenilo, da se društvo razide. Znamenje časa!

Predavanje v mariborski »Svobodi«. Prihodnje predavanje se bo vršilo zopet v sredo, dne 21. januarja ob 8. uri zvečer, in sicer s skioptičnimi slikami. Naslov predavanja bo javljen v jutrišnji številki »Volksstimme«. — Filozofsko-socialni se-

izjemoma v petek, dne 23. januarja v prostorih »Svobode«. Sprejemajo se še zmeraj novi udeleženci. — Odbor.

Zastrupljenje s plinom. Pri popraviljanju plinske cevi v nedeljo na Aleksandrovi cesti se je vsled močno uhajajočega plina onesvestil monter mestne plinarne, Stanko Bajt. Ponesrečencu so nudili prvo pomoč ostali tam zaposleni delavci.

Vlom. Neznani vlomilec je v noči od sobote na nedeljo vlomil v delavnico mojstra Kompare na Tržaški cesti, kjer je ukradel žepno uro in nato brez sledu izginil.

Samomor 60 letnega starčka. V nedeljo dopoldne so našli v Gregorčičevi ulici 24 nameščenca trdke Durjava, Ivana Farteka, obešenega v njegovi sobi. Vzrok samomora je baje neozdravljiva bolezen.

Repertoar mariborskega gledališča. Torek ob 20. uri: Plesni večer Olge Solovjeve. Izven. V sredo zaprto. Četrtek ob 20. uri: »Grof Luksemburški«. Ab. C. Kuponi.

Študenti pri Mariboru

»Svoboda« študenti. Vse prijatelje društva in tudi ostalo delavstvo opozarjamo, da bo prirejalo »Svoboda« študenti odslej vsak četrtek ob 7. uri zvečer v gostilni »Pri beli zastavi« (g. Klemenščak) javna predavanja za delavstvo, in sicer navadno s skioptičnimi slikami. Prvo predavanje se bo vršilo dne 22. januarja. —

Vstop k predavanjem je prost. Delavci, posečajte naša predavanja v obilnem številu in pripeljite na nje tudi svoje znanke! — Odbor.

Ptuj.

Prosvetni odsek Delavske zbornice priredi v četrtek, dne 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer v hotelu Slon predavanje **velika francoska revolucija** s skioptičnimi slikami. Predaval bo prof. Teply iz Maribora.

Hrastnik.

Ustanovitev občekoristne stavbene in stanovanjske zadruga rudarskih vpokojencev. Ena najbolj revnih, ubogih in zapuščenih plasti našega delavstva so bili vedno in so še rudniški vpokojenci. Tekom težkega in dolgoletnega dela v rudniku so izčrpali svoje delovne moči in sile in ko si pričakujejo, da si bodo mogli na stare dni malo odpočiti od življenjskega dela in mirno počakati konec življenja, pa morajo trpeti in živovariti z malenkostno pokojnino, ki jim jo nudi Bratovska skladnica, torej, ki so si jo sami napravili s prispevki v letih svoje delazmožnosti in ki jim jo nudi s svojimi prispevki podjetje, za katero so vstvarjali bogastvo. Da te pokojnine ne morejo biti kdovekaj, je razvidno tudi iz dejstva, da so Bratovske skladnice pasivne in se vsake vpokojitve rudarjev boje že v naprej. In še eno vprašanje je, ki je za vpokojence pereče. Ko so bili aktivni rudarji, so imeli po možnosti stanovanja v rudniških hišah, ali ko gredo v pokoj, so pa venomer v nevarnosti, da ga bodo izgubili, kajti podjetje rabi ta stanovanja za mlade, aktivne rudarje. Ali kam naj gredo, ko pa vlada pri nas tako pomanjkanje stanovanj, zlasti pa še dobrih, človeku vrednih stanovanj. Kdor že dobi stanovanje, je na milost in nemilost prepuščen hišnemu gospodarju in kaka so ta stanovanja, si lahko predstavlja le oni, ki jih je videl, še bolj pa oni, ki je v njih pod zgoraj omenjenimi pogoji tudi stanoval. In v času, ko mislijo razni ljudje pri nas na vsemožne zemske in nadzemske stvari, so pričeli po raznih poizkusih misliti ti ubogi rudniški vpokojenci na samopomoč, da si tako vsaj malo pomagajo v rešitvi stanovanjskega vprašanja. Ustanovili so si občekoristno stavbeno in stanovanjsko zadrugo »Dom rudniških vpokojencev« r. z. z o. z. v Hrastniku.

V nedeljo, dne 18. t. m. je sklical pripravljalni odbor zadruga ustanovni občni zbor te zadruga ob 4. uri popoldne v dvorano Konzumnega društva rudarjev v Hrastniku. Zbor, kateri je bil kljub številnim prireditvam, ki so se ob istem času vršile v Hrastniku, razmeroma dobro obiskan, je otvoril s. Anton Verden, ki je obrazložil pomen zborovanja in zadruga, ki se ustanavlja. Za njim je poročal o pomenu in razvoju stavbnega združenstva v kratkem poročilu s Cv. Kristan, tajnik Zveze gospodarskih zadrug v Ljubljani. Nato je prečital s.

Malovrh Karl točko za točko pravila, ki so bila po nekaterih pripombah in pojasnilih ss. Verdona in Kristana soglasno sprejeta. Sledile so volitve prvega načelnstva in nadzorstva. Kandidacijska komisija je predlagala v načelstvo sledeče ss.: Antona Verdona, Alojza Salomona, Jerneja Volauška, Dominika Majcena, Alojza Tanška in Ivana Bedene. V nadzorstvo pa: Ivana Urlepa st., Franca Plahuta, Jožeta Tovornika, Alojza Marzela, Antona Podpečana. Alojza Blagotinška in Jožeta Ajdovnika. Lista je bila pri obeh odborih soglasno in brez izpremembe sprejeta. Pri raznem sta pozvala ss. Urlep in Malovrh k neumornemu delu za dosego združnega namena, k zgraditvi Doma rudniških vpokojencev, kjer bi bili vsi zadrugarji, odnosno stanovalci solastniki, in bi se jim ne bilo treba bati, da jih vrže hišni gospodar vsak dan na cesto. Ako bo k zadrugi pristopila kmalu večina od 800 hrastniških rudarjev, bo akcija kmalu izvedena. O nadaljnjih ukrepih, zlasti o prostovoljnem prispevanju rudarjev, oziroma članov zadruga za dom, bo sklepal veliki članski sestanek, ki se bo vršil takoj, ko bo izvedena akcija za nabiranje članov. Ze na ustanovnem občnem zboru je pristopilo 24 članov k zadrugi. Tako si hočejo naši rudarji pomagati k izboljšanju svojega položaja in upajo, da bodo ta cilj tudi dosegli. Pomoč merodajnih faktorjev, ki morajo podpreti to dejansko in pravilno akcijo, bo potrebna in najbrž tudi dosežena. To je malo drugačno delo kot ono g. Zalerja.

VABILO na

III. redni letni občni zbor

I. Celjske mizarske zadruga r. z. z o. z. v Celju, Gaberje h. št. 52, ki se vrši v **soboto, dne 31. januarja 1931 ob 3. uri popoldne** v posvetovalnici Delavske zbornice v Celju.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelnstva in računski zaključek za leto 1930 ter potrebni sklepi.
3. Revizijsko poročilo.
4. Volitev načelnstva in nadzorstva.
5. Raznoterosti.

MA LA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriškano

zlato nalivno pero ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt. Naroča se Administration der »Radio« welt Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber, Maribor, Glavni trg 14, prajo Gosposka 9.

ČITAJTE!

socijalno dramo Rudolfa Golouha **KRIZA.**

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socijalno dramo.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA

M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2762

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Posestniki avtomobilov in motornih koles, pozor!

Kupujem že rabljeno

pneumatiko, avtomobilnih in motornih koles, v vsaki množini, po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Naročajte

novo izšlo knjigo

„Taškent“ kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskrbel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platnicah in stane 17 Din, v platno vezana 28 Din. Dobi se pri založništvu mesečnika »Svoboda« Ljubljana in v vseh knjigarnah.

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne

Slomškov trg 6

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruga.

Zbirajte za tiskovni sklad

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici

v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7%

proti trimesečni odpovedi.

